

Á hálvari leið

4 BRUNNAR EFTIR ANALYSA

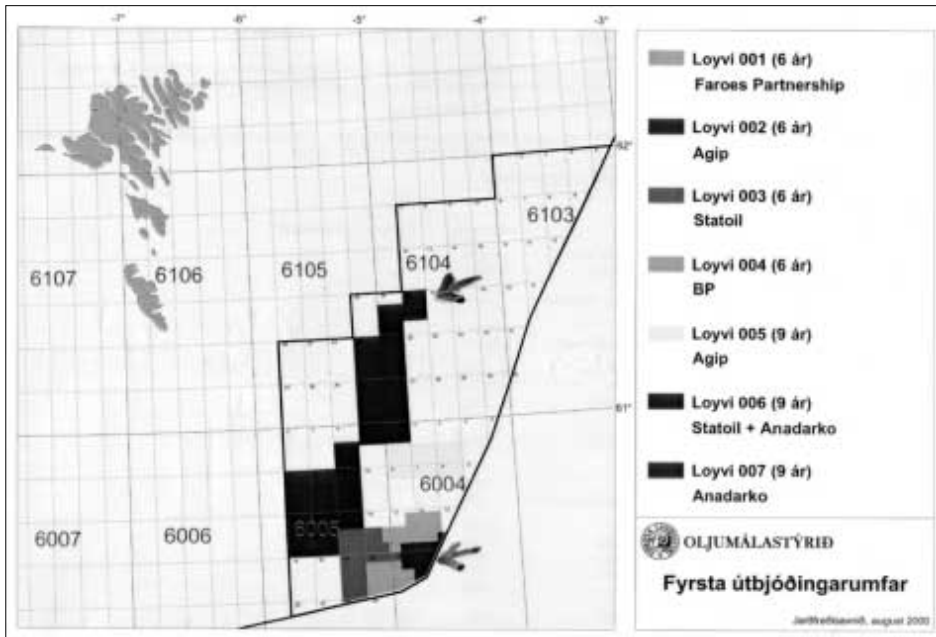
Jan Muller

So hendi tað aftur. Tað fáur hevði vónað men sum mong høvdu roknað við. Enn ein turrur brunnur á landgrunninum. Hesaferð hjá ítalska fyrstøðufelagnum ENI, og har Føroya Kolvetni er við. Eingin ivi – eitt bakkast fyrri Føroyar sum komandi oljutjóð. Í eini tíð har ein risastór oljukelda fyrri og onnur eftir á stóru dýpunum út fyrri Vesturafrika opinberar sínar goymslur, og har oljuríkiðmið undir irakíska sandinum bara bíðar eftir at floyma upp, sigur tað seg sjálvt, at eitt spildurnytt og dýrt atkomiligt óki sum føroyski landgrunnurin hevur ikki ráð til alt ov nógvur turrar brunnar, áðrenn oljufeløgini missa áhuga og rýma og heldur velja at váða sínar pengar á meiri tryggja grund.

Hetta er tó ikki so einfalt, sum tað kann siggja út til. Tí oljufeløgini hava nevnlíga bundið seg til at bora tilsamans 8 brunnar. Og her er eftir øllum at døma eingin góða mamma. Føroysku myndugleikarnir tryggjaðu sær, tá teir góvu loyvinu, at feløgini bundu seg til at bora ella at gjalda tað borngarnar kosta – tvs. eftir »drill or pay« konseptinum. Men hví gjalda fleiri hundrad milliónir beinleiðis í føroyska landskassan heldur enn at royna eydnuna, tí tað kundir verði tú rakti við næstu ella tríu ferð og harvið fekk bingo.

Stoðan í lötuni er tann, at BP skal bora tveir brunnar aftrat, Statoil ein og Amerada Hess ein. Hetta skal verða gjørt innan august 2006. Hvussu sær so framtíðin út? Vit kunnu gera metingar út frá okkara egna veruleika og út frá, hvussu man hevur borið seg at aðrastaðni.

Givið er at feløgini, um tey vilja sleppa burtur úr sínum borforpliktisum við m.a. at vísa til, hvussu »lætt« tað er aðrastaðni, sleppa tað ikki úttan víðari. Tá víst verður til at borast skulu einir 5 brunnar fyrri at gera eitt fund, er greitt, at vit eru ikki komin á mál, tí enn eru »bert« 4 brunnar boraðir. Fyrr var túmmilfingrargulning lutfallið 9 til 1. Og tá vit so vita, at hetta er eitt spildurnytt óki, krever tað eisini stórri arbeiði og váða í byrjanini. Vit mugu tí ganga út frá, at feløgini vísa ikki at skunda sær. Heldur fara tey at brúka ta neyðugu fyrireikingartíðina og tað kann merkja, at tað helst ikki verður borað aftur á land-

Pilurin sunnanfyri vísir, hvar ENI hevur borað í Gullhorninum. Pilurin norðan fyri vísir mest áhugaverða partin av 9 ára loyvinum hjá Statoilsamtaki

grunninum fyrr enn í 2005 ella møguliga í 2006. Also eingin oljuboring á landgrunninum næstu tvey árini. Hetta sendir so eisini nøkur týðandi og ikki serliga hugalig signal til føroysku veitararnar. Tað staðfestir so aftur týðningin av, at føroyskar fyrirkur bara hava havt oljuvinnuna sum eitt eyka bein. Hvørja avleiðing hetta kann fáa fyrri oljuútgerðarhavinna í Runavík er so ein annar spurningur.

Lat okkum fyrst taka BP/Shell samtakið. Ein turrur brunn og tveir eftir at bora. Fyrr vóru vónirnar sera góðar. Síðani bendir nógv á, at jarfrøðingarnir hjá feløgnum hava mist trúna uppá at finna nakað í tí loyvinum, sum øll vildu hava fatur á, men sum BP fekk, tá tað beyð sær at bora heilar tríggjar brunnar. BP serfrøðingarnir hava verið sera kúrrir og hava helst bíðað eftir úrslitum av ENI-brunninum, sum liggur ikki so langt vekk frá teirra loyvi. Hugsast kann eftir hetta, at BP fólkinu eru enn meira ivasom. Men tey vita, at teir tveir brunnarnir skulu borast so ella so. Ein møguleiki er so at gera sum Amerada Hess og fara longur niður og vita, um tað er har olja goymir seg. Hetta merkir, at tú skal fara heilt burtur frá tí upprunliga grundarlagnum, útgangsstøðinum, sum var Foinaven og Schiehallion modellí.

Ein annar møguleiki er at leggja »Gullhornið« á hillina eitt bil og heldur brúka orkuna uppá at leita onkra aðrastaðni í Gullhorninum

ella uttan fyrri tað, møguliga inni á basaltinum. BP hevur bundið seg at bora tveir brunnar aftrat í sínum loyvi. Kann tað hugsast, at tað sleppur við at bora bara annan teirra, um tað váðar nakað heilt nýtt, t.d. at bora á basaltinum? Hetta eru sum áður nevnt spekulatiónir. Vit mugu so eisini taka hædd fyrri, at BP hevur einki 9 ára loyvi at fara til eins og t.d. Statoil hevur tað. Eftir tøgri í eina tíð verður tað sera áhugavert at hoyra, hvar »lokomotívið« á landgrunninum fer at fyrir taka sær nú! Verður ferðin ókt aftur við kós norðureftir? Ella longur niður? Tað er neyvan heldur hugsandi, at myndugleikarnir fara at »tvinga« BP at bora tveir brunnar í einum »turrum« óki, um endaligu niðurstøðurnar hjá BP eru ella verða, at tað er sannlíkt, at har er einki at fara eftir í sínum loyvi.

Statoilsamtakið hevur víst seg at vera meira opið og virkið eftir sín turra brunn. Í lötuni verða gjordar framkomnar seismiskar kanningar á 9 ára loyvinum. Umbóð fyrri felagið hava víst á, at tey ikki hava slept vónunum enn, hóast tey negativu úrslitini á landgrunninum. At Statoil sum fyrstøðufelag fyrri tí stóra 9 ára loyvinum framvegis heldur torn, og hevur nógv fólk, ið arbeiðir við føroyaókinum, kundir bent á, at hesin norsk oljurisur hevur sett sær fyrri at vera verandi í Føroyum og taka á seg nýggjar váðar. Ella at politikturn er, at so leingi tí er á einum óki, verður full orka lögð í, inntil ein

onnur avgerð verður tikin. Um úrslitið av seismisku kanningunum á 9 ára loyvinum er væleydnað, kann tað so hugsast, at Statoilsamtakið fer at biðja Oljumálaráðið um loyvi at flyta sín leitibrunn úr Gullhorninum og inn á 9 ára loyvið istaðin? Spekulatiónir og tó! Ikki ein heilt ólogisk niðurstøða, um 9 ára loyvið sær meira lovandi út enn ein nýggi boring í 6 ára loyvinum í Gullhorninum. Kanska er tað hesin eyka møguleikin, ið ger, at Statoil kann leggja seg meira afturá í teirra metingum um Føroyaókið.

Síðani er tað Amerada Hess, sum fann Marjun kelduna. Vit hava hoyrt ómetaliga lítið eftir at avmarkingarbrunnur varð boraður bretsku megin markið. Hvat skulu vit so leggja í tað? Kann tøgrið hava nakað at gera við nýggju heimsstrategiina hjá felagnum, har man so spakuliga sleppur sær úr ella minkar um virksemin í Norðuroppum? At man vil niðurtrappa í Føroyum t.d. ella kanska heilt pakka saman? Tað kann sjálvandi eisini bara vera partur av spælinum, at tú heldur lágan profil, meðan metingar og tulkningar verða gjordar. Ben Arabo, stjóri hevur sagt, at teir enn tulka og víðgera seinastu seismisku kanningarnar. Fyrr enn nær fyriliggja vil man einki siga um, nær og hvar verður farið til verka aftur.

Øll biða spent eftir at vita, hvør lagnan verður hjá Marjunkelduni. Hess samtakið skal bora ein kanningarbrunn aftrat, og tað kann

hugsast, at man vil brúka henda brunnin sum avmarkingarbrunn til Marjunkelduna eisini. Spurningurin er so, um Oljumálaráðið fer at góðtaka tað, tí hetta skal vera ein kanningarbrunnur. Men »kært barn har mange navne«, so tað verður sjálvandi ilt at gera av, um seinni brunnurin hjá Hess verður ein kanningarbrunnur burturav ella hann verður ein kombinatión av einum leitibrunni og einum avmarkingarbrunninum. Time will show. Tíðin fer at vísa tað.

Tað besta fyrri ókið hevði sjálvandi verið, at Hess átók sær ein heilt nýggjan avmarkingarbrunn í føroyskum óki til at loysa Marjungátuna umframt at skula bora ein kanningarbrunn aftrat í loyvinum.

ENI átti so 4. brunnin. Eftir stendur felagið við einum 9 ára loyvi, har tað skal taka stóðu til framhaldandi kanningar og helst boring eisini ella tað skal siga takk fyrri hesaferð. Helst fer felagið at halda fram so ella so. Spurningurin er so, hvussu verður við skrivstovuni í Havn. Helst verður hon at halda fram men við lægsta bluss. At Føroya Kolvetni tók á seg ein so stóran váða sum at fara úr 7% upp í 25% í báðum loyvinum hjá ENI kann týða uppá, at vónirnar til 9 ára loyvið eru so mikil stórar, at tað verður hildið fast um tað.

Aftrat øllum hesum kemur so, at Anadarko eisini hevur eitt 9 ára loyvi burturav umframt at vera við í Statoil loyvinum. Felagið hevur víst stóran áhuga at halda fram við sínum ar-

beiði á landgrunninum og komandi tíð fer so eisini at vísa, hvørja avtalu tað fer at gera við myndugleikarnar.

Summa summarum má sigast, at Gullhornið er minni gullrandað enn tað hevur verið. Treyðugt so – ókið er stórt og eru boraðir brunnarnir bert ein dropi í havinum. Vit kunnu rokna við minni fokus á ókið men tað verður ikki slept. Vit siggja ein stóran áhuga fyrri at halda fram við 9 ára loyvinum, ið eru ókini norðan og vestan fyrri Gullhornið.

Hvor endin verður ella nær og hvar talan verður um eina nýggja byrjan fer bert tíðin at vísa. Oljuleiting krever umframt orku, tol og tíð. Men hetta er so eisini ein spurningur millum føroysku oljuyndugleikarnar og oljufeløgini. Um hesi kunnu finna fram til eina semju, ið um somu tíð, er góð fyrri leitingina og fyrri oljufeløgini. Tað verður ein torfør ballansugongd. Sigast má tó um Oljumálaráðið, at tað hevur dugað væl at halda áhuganum gangandi og at seta tey neyðugu krovini. Nú eru vit so í eini fasu, har tað eisini verður brúk fyrri liðligheit og lurtan eftir hvørjum øðrum. At siggja nýggjar møguleikar. Og kanska er tað júst nú, at tað eisini er brúk fyrri eini nýggjari útbjóðing, sum kann fáa eisini onnur oljufeløg at vísa áhuga, tó at tað í skrivandi løtu ikki sær alt ov bjart út.

Oljumálaráðið hevur spælt síni kort væl. Drill or pay er ein rættur politikkur í einum jomfrúligum óki sum tí føroyska. Tað tvingar oljufelögini til at hugsa kreativt. Bólturn er harvið hjá oljufeløgnum.

Men hvat BP ætlar, sum var mest aggressiva oljufelagið í byrjanini, verður áhugavert at frætta nærri um. Og sjálvandi: hvat ætlar OMR við teimum fyra brunnunum í Gullhorninum, við 9 ára loyvinum og við eini nýggjari útbjóðing!

Hin stóri spurningurin, sum vit helst fara at siggja og hoyra meira til komandi tíð, er hvussu tað hevur eydnast at fáa føroysku vinnuna við í uppgávnar. Hvussu gekst við ENI boringini í so máta verður uttan iva ein av tjakspurningunum í næstu framtíð. Og hvussu hava myndugleikarnir megnað at fáa oljufelögini at liva upp til lógina ella andan í lógini um føroyskan kaikan. Og sum rosinar í pylsundinum: hvussu hevur lógarinnar orð hóskað og livað upp til vónir og avbjóðingar.